# RĂSPUNDEREA CIVILĂ PENTRU PRELUCRAREA NECONFORMĂ LEGII A DATELOR CU CARACTER PERSONAL

*Alina LAVRIC*

**CZU: 343.525:347.51** *lavric.lina@gmail.com*

*Actuellement, de grandes quantités de données à caractère personnel font l'objet, en quelques fractions de seconde, d'une recherche complexe sur un phénomène numérisé. Comprendre l'importance des outils de protection de données, leur nature, leur genèse devient nécessaire pour le développement de l'institution de la responsabilité civile, qui reste en constante évolution. De même, l'œuvre est liée aux dernières nouvelles et tendances législatives au niveau national et international.*

Era digitală și datele personale stocate denotă un pericol inevitabil adresat existenței noastre materiale. Viitorul identității este extrem de neclar în contextul acestor inovații științifice, întrucât suntem supuși unei procesări nelimitate, iar fiecare bucată de informație despre viața privată formează o biografie digitală a fiecăruia dintre noi, fapt care amplifică gradul de vulnerabilitate în raport cu diverse pericole ce atentează la securitatea noastră.

În virtutea acestor precizări, Constituția Republicii Moldova stipulează la art. 20 că orice persoană are dreptul la satisfacţie efectivă din partea instanţelor judecătoreşti competente împotriva actelor care violează drepturile, libertăţile şi interesele sale legitime.

Totodată, în conformitate cu prevederile art. 18 al Legii privind protecția datelor cu caracter personal, orice persoană care a suferit un prejudiciu în urma unei prelucrări de date cu caracter personal efectuată ilegal sau căreia i-au fost încălcate drepturile și interesele garantate de prezenta lege are dreptul de a sesiza instanța de judecată pentru repararea prejudiciilor materiale și morale, iar instanța este cea care trebuie să depună diligență sporită întru respectarea confidențialității, dispunând judecarea cauzei în ședință închisă dacă este cazul.

În lumina celor relatate, încălcarea normelor de reglementare atrage răspunderea, care, în funcție de anumiți factori, precum: consecințele, gradul de vinovăție etc., poate fi exteriorizată în una din formele: civilă, administrativă, contravențională, disciplinară sau penală.

De interes major este instituția răspunderii civile, și în mod prioritar a răspunderii delictuale. În esență, răspunderea delictuală este o sancțiune civilă, cu caracter reparator, fără a fi în același timp o pedeapsă [1]. Aceasta are ca nucleu central noţiunea de *faptă ilicită,* iar esenţa constă în existenţa unui prejudiciu, cauzat prin încălcarea drepturilor subiective sau a unor interese legitime ale unei persoane, condiţii obiective în lipsa cărora nu se poate stabili obligaţia de reparare ce se naşte în sarcina persoanei responsabile [2].

Este de subliniat faptul că în domeniul protecţiei datelor cu caracter personal, atât prejudiciile nemateriale, cât şi materiale, au dreptul la materializare. Prejudiciul fiind considerat „piatra unghiulară a întregii construcţii juridice", în sfera prelucrării datelor cu caracter personal nu excludem faptul că ar avea dreptul la viață situația în care prejudiciul este suferit nu doar de către subiectul datelor prelucrate, dar și de către alți subiecți, ceea ce identificăm drept *„prejudiciu prin ricoșeu".* Astfel, poate fi real scenariul în care în urma stocării/prelucrării datelor, ar putea suferi rudele subiectului vizat.

Intimitatea unei persoane poate fi definită drept nedezvăluirea în faţa publicului a caracteristicilor, acţiunilor şi datelor personale ale subiectului. Mai mult, la determinarea gradului de caracter privat al informaţiei, o serie de factori urmează a fi luaţi în considerare, inclusiv conduita specifică şi sentimentele subiective trăite de persoană. *Stricto senso*, intimitatea este asigurată prin respectul locuinţei şi corespondenţei, la fel, şi de protecţia datelor personale [3].

Astfel, potrivit art. 27 alin. (1) din Legea privind protecția datelor cu caracter personal, subiectul datelor cu caracter personal care consideră că prelucrarea datelor sale nu este conformă cu cerințele prezentei legi poate înainta Centrului o plângere. Ulterior, în urma examinării plângerii, Centrul emite o decizie motivată care dispune lipsa încălcării prevederilor legislației, suspendarea operațiunilor de prelucrare a datelor cu caracter personal sau blocarea, rectificarea sau distrugerea datelor neveridice ori obținute ilicit.

Totuși, procedura de tragere la răspundere civilă este anevoioasă și incertă în contextul novațiilor actuale, însă pentru a răspunde evoluțiilor digitale, Uniunea Europeană a adoptat un cadru legal inovativ pentru protecția datelor cu caracter personal. Legiuitorul european a

considerat că Directiva 95/46/CE privind protecția persoanelor fizice în ceea ce ține de prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date a necesitat o actualizare, deoarece aceasta a fost transpusă diferit de țările Uniunii Europene. Astfel, GDPR, novația contemporanietății, marchează dorința de armonizare la nivel european, propunând să consolideze drepturile cetățenilor europeni, dar și să fortifice imaginea tuturor organizațiilor care prelucrează date cu caracter personal.

Așadar, în urma cercetărilor efectuate, analizând cadrul normativ național și internațional, jurisprudența CtEDO, jurisprudența națională, doctrina şi schimbările spre care tinde Republica Moldova, considerăm că statul nostru este la început de cale în această materie, dar aspiră continuu către vectorul european, iar răspunderea juridică civilă denotă importanța teoretică, cât și practică, căci anume această formă de răspundere juridică are misiunea menținerii securității raportului juridic civil. Astfel, dreptul la protecţia datelor cu caracter personal nu trebuie privit doar ca o garanţie, ci ca o prerogativă legală a fiecăruia dintre noi, prin intermediul căruia putem monitoriza și deţine controlul asupra informaţiei personale prelucrate de către autorităţile publice și/sau private.

***Referințe:***

1. STĂTESCU, C., BÎRSAN, C. *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*. Ediția a III-a. București: All Beck, 2000, p. 123.
2. BOILĂ, L. *Capitolul IV. Răspunderea civilă, în Noul Cod civil. Comentariu pe articole, art. 1-2664*. Cordonatori: BAIAS, F.AL., CHELARU, E., CONSTANTINOVICI, R., MACOVEI, I. Bucureşti: C.H.Beck, 2012, p.1415.
3. *Constituţia Republicii Moldova. Comentariu*. Editat de Curtea Constituţională a Republicii Moldova cu sprijinul financiar al Fundaţiei „Hanns Seidel" din Germania. p. 150.